

نذرهای
اجتماعی

راهی برای آگاهی بخشی و گره‌گشایی

با توجه به نیازها و چالش‌های فرهنگی و اجتماعی جامعه معاصر، استاد رثایی بر اهمیت فزاینده نذرهای اجتماعی و فرهنگی تأکید می‌کند و یادآور می‌شود: این نوع نذرها بسیار عالی و مثمر ثمر است. این نذرها فراتر از قالب‌های مادی و سنتی نذر (مانند اطعام صرف) عمل می‌کنند و در واقع، یک کار فکری و فرهنگی هستند. در این مسیر، گروهی از افراد، وقت، مهارت و برنامه‌هایشان را با هدف ارتقای آگاهی و بهبود وضعیت اجتماعی، در خدمت جامعه قرار می‌دهند. این رویکرد، تجلی بخش معنای عمیق واژه انسان است که ریشه در انس به معنای محبت، همدلی و باهم بودن دارد. امیرالمؤمنین علی^(ع) در میزان الحکمه درباره لزوم وفای به عهد فرموده‌اند «ان العهود قلائد فی الاعناق الی یوم القیامه فمن وصلها وصله الله و من نقضها خذله الله» یعنی «همانا عهد و پیمان‌ها گردن‌بندهایی هستند در گردن‌ها تا روز قیامت. کسی که پیوند آن‌ها را نگهدارد (وفای به عهد کند)، خداوند او را به مقصود می‌رساند و کسی که آن عهد‌ها را بشکند، خداوند او را به خودش واگذارد». همچنان که در آیه ۱ سوره مائده «یا ایُّها الذین آمنوا اوفوا بالعقود» نیز مؤمنان به وفای به عهد و پیمان‌ها فراخوانده شده‌اند. نکته حائز اهمیت این است که نذر اجتماعی یک بار مصرف نیست و برای فرد باقی می‌ماند. زیرا اثرات آن در آگاهی بخشی و رشد اجتماع ماندگار است. نذر در حقیقت، ریشه در سرشت پاک انسانی و سیره اهل بیت^(ع) دارد و فرد را در برابر پروردگار، پیامبران، امامان و مردمش مسئول می‌داند تا در ازای دریافت حاجت، به عهد خود وفا کند و سهمی در بهبود وضعیت جهان داشته باشد.

خدمت
جایگزین

کمک به سلامت روان جامعه

استاد رثایی با ذکر مثال‌هایی ملموس، این مفهوم را روشن‌تر می‌کند: برای طلب برکت در زندگی، می‌توان به جای قربانی گوسفند، خادم جایی شد و به مردم خدمت کرد. یا کاری خیر انجام داد که منفعت عمومی داشته باشد. جهاد فرزندآوری که مورد تأکید امام شهید^(ع) بوده، خود مقدماتی نظیر ازدواج دارد، می‌توان نذر کرد که در صورت فراهم شدن ازدواجی نیکو، کار خیری در راستای این جهاد انجام شود. یا کظم غیظ و فرونشاندن خشم و کنترل نفس می‌تواند نوعی نذر معنوی و اجتماعی به شمار بیاید که به سلامت روان فرد و جامعه کمک می‌کند. نذر، ریشه در ایمان عمیق به خدا و قدرت بی‌کران او برای برآورده کردن حاجات دارد و این ایمان را در وجود انسان تثبیت و نهادینه می‌کند. به تعبیر امام شهید^(ع)، نذر کردن، فرد را «به قله نزدیک می‌کند» و موجب تقرب به پروردگار می‌شود. در نهایت، نذر را مجرا و روزه‌ای برای نجات افراد معتقد و متدین از مسائل سخت‌روزمه می‌دانند، چرا که خداوند متعال این دنیا را محل آرامش قرار داده، نه آسایش، و نذر با گره‌گشایی و خدمت، فرد را از روزمرگی‌ها و دغدغه‌های مادی فراتر می‌برد و به سوی یک زندگی معنادارتر سوق می‌دهد. استاد با ابراز درد قلب امام شهید^(ع) از فقر فرهنگی و پایین بودن آمار کتاب‌خوانی در کشور، پیشنهاد عملی و تأثیرگذاری می‌دهند: «به جای دو دیگ شله، یک دیگ بز نیم و با پول دیگ دیگر، کتاب بخریم و در اجتماعات شبانه به جوانان و بچه‌ها هدیه دهیم». ایشان همچنین به نقش نذرهای کوچک در کمک به اقتصاد جامعه در شرایط تورم اشاره می‌کنند، مانند تقسیم غذا بین همسایه‌ها که موجب همدلی و کاهش فشار اقتصادی بر اقشار آسیب‌پذیر می‌شود.